

2023

Årsrapport

Innhold

Forord	s 3
Utstilling	s 5
Marked og event	s 7
Skole og barnehage	s 9
Identitet	s 11
Ansatte og styre	s 12
Økonomi	s 13
Næringslivssamarbeid	s 14

2023 ble året da de 13 regionale vitensentrene, organisert i Vitensenterforeningen, befestet sin posisjon som landsdekkende inspirasjonskilde med stor gjennomføringsevne og rekkevidde. Nettverket av regionale vitensenter er nå en betydelig kunnskapsorganisasjon som forsterker og supplerer skolenes tilbud innen naturvitenskap, matematikk og teknologi. Totalt er det mer enn 270 ansatte ved de regionale vitensentrene og alle gjør sitt beste for å skape gode arenaer for lek, utforskning og undring. I løpet av året har vitensentrene gjennomført kunnskapsformidling for mer enn 250 000 elever og lærere, det er utviklet nye nasjonale prosjekter som fases inn og det er anskaffet ny og spennende teknologi som skal inspirere og motivere. Hele organisasjonen drar i samme retning med gode fellesprosjekter og sterke faglige nettverk.

Den teknologiske utviklingen siste år har gjort det klart for de fleste at fremtidens arbeidsliv vil bli svært ulikt det vi kjenner i dag. Nå har mange av oss fått hjelp av kunstig intelligens og fremtidens arbeidsplasser vil bli robotisert og automatisert. Det trenges ikke kunstig intelligens for å forstå at arbeidslivet vil bli forandret etter hvert som slik teknologi blir tatt i bruk, tilpasset ulike behov og kombinert. Det vil skje en spennende utvikling og Nordland må henge med og gripe nye muligheter. Utviklingen vil påvirke alle områder av samfunnet og frigjøre arbeidskraft til helse, omsorg og opplæring der varme medmennesker og gode pedagoger blir stadig viktigere.

Vitensenter Nordland er glade for at skolene i Nordland nå får de samme vitensentertilbud som i resten av landet. Skolene tar godt imot oss og etterspørselen er i perioder større enn vi kan levere. Nordland er en stor region å dekke for fire pedagoger. Vår oppsøkende virksomhet koster i både tid og penger, men gir også motivasjon og arbeidsglede! Våre ansatte er glade for å få reise rundt i verdens vakreste fylke og treffe flotte barn, unge og lærere over alt!

Evalueringene viser tydelig at våre tilbud rettet mot programmering, robotkontroll, praktisk matematikk, geologi og mineraler, digital kunst- og lydproduksjon, klima- og miljø-utfordringer og mye annet, blir godt mottatt i hele regionen. I tillegg er det alltid god stemning når naturvitenskaplige prinsipper demonstreres i våre Vitenshow med flammer, røyk og eksplosjoner.

30 329

Besøkende totalt

Driftstildeling gjennom Forskningsrådet er den økonomiske ryggraden for alle de regionale vitensentrene med tilskudd på inntil 34% av omsetningen. For Vitensenter Nordland er Rana kommune en fantastisk vertskommune som bidrar med en forutsigbar, årlig støtte. Vi er også glade for godt samarbeid med Hemnes kommune og håper at flere av kommunene på Helgeland og i Nordland vil være med å bidra til drift og utvikling av sitt regionale vitensenter.

I løpet av høsten 2023 gikk også Nordland Fylkeskommune inn som samarbeidspartner og vil bidra med delfinansiering i den kommende fireårsperioden.

Både Vitensenter Nordland og de andre vitensentrene i landet, er imponert over det engasjementet og ansvaret som sentrale aktører i næringslivet har tatt for å gi et vitensenter til barn og unge i Nordland.

Vitensenter Nordland er det eneste veldedige, privateide vitensenteret i landet. Vi takker private bedrifter, fond og stiftelser for støtten som bidrar til utstilling og nye formidlingstilbud. Vi ønsker alltid nye, gode samarbeid velkommen!

Vi er glade for at et økende antall offentlige og private virksomheter viser interesse for våre tilbud, inkludert møter, kurs, konferanser, familiedager og team-building. Vår utstilling er åpen 360 dager i året og publikum gir svært gode tilbakemeldinger! Billettinntekter utgjør ca. 10% av omsetningen, og vi har kapasitet til flere gjester de fleste dager. Prisene ønsker vi å holde lave for å tilby gode opplevelser og inspirasjon til alle.

Vi håper å treffe deg på en skole, festival eller i vår fantastiske utstilling i løpet av 2024!

13 856

Fritidspublikum

Vitensenter Nordland sin utstilling er over 1 600 kvm, med ti ulike temaområder og over 100 små og store interaktive installasjoner.

Nordlands naturressurser er hovedtema for utstillingen som både belyser den unike naturen og de naturgitte forutsetningene for sjømateksport, land- og skogbruk og industri basert på grønn energi. Regionen har miljø som er ledende innen grønn industri-omstilling og bærekraftig matproduksjon. Tydelig forankring i lokale naturressurser er sentralt for utviklingen av våre nye utstillinger om "Fjellan" og "Kysten".

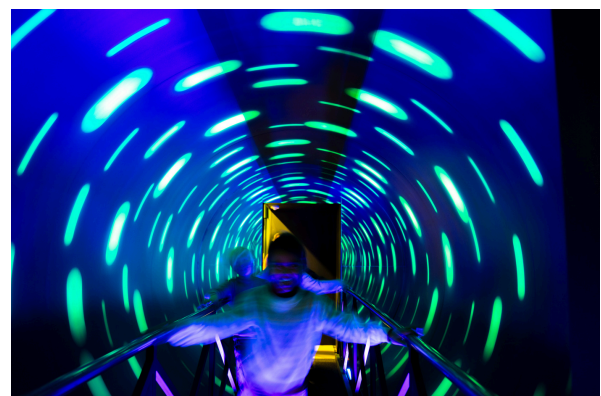
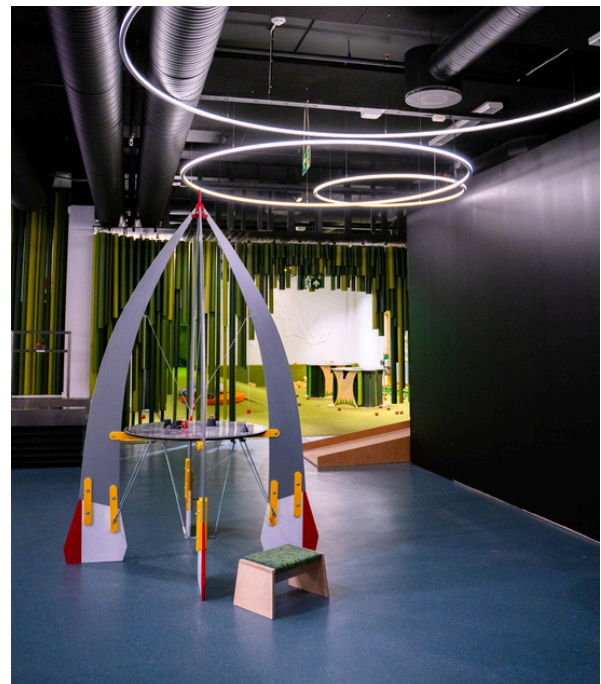
«Fjellan- området»

Arbeidet med å lage en stor geologi og grotte-konstruksjon startet allerede før åpning i 2021. Denne "scenen" er nå ferdigstilt. På utsiden av grotta er det glassmontere med mineraler fra Nordland og tekster om hva mineralene brukes til. Prosjektet er utviklet i samarbeid med NGU, fylkes-geologen og Helgeland Museum. En stor mineralinstallasjon, utviklet i samarbeid med Science Project og Rana Gruber, viser prosessen fra utvinning til anrikning. Installasjonen er nå på plass og står ved siden av en original installasjon om resirkulering av jern.

Cold case-rommet ble åpnet i 2023 og er et tilbud rettet spesielt mot ungdom. Opplegget baserer seg på å løse et mordmysterium og egner seg godt for små grupper.

I løpet av året er det installert et **lydanlegg** som gjør det enklere å samle besøkende og gi beskjed om aktiviteter som skal foregå.

I **Universet-området** er det nå to nye og egenproduserte installasjoner: Et rakettsamarbeidsspill som utfordrer samhandling og konsentrasjon og en rotasjonstunell der en optisk illusjon forstyrr balansen.

Vandreutstilling “Prosjekt Fantasi”

Vandreutstillingen ble utviklet av vitensentrene i Norge, Equinor og Science Projects. Utgangspunktet var at morgendagens løsninger trenger morgendagens helter. Det ble utlyst en konkurranse for barn og ungdom for å finne opp hjelpemiddel for fremtiden. De 11 beste ideene ble til installasjoner som har reist i hele landet. Utstillingen var på Vitensenter Nordland til høsten 2023.

Videre arbeid i 2024

Nå utarbeides det instruksjonsskilt til de fleste installasjonene med bildeforklaring og tekster på fire språk. Skiltene utformes etter inspirasjon fra et prosjekt som heter **EDGE** og er basert på forskning rundt jenters engasjement i bruk av installasjoner. Her legges det vekt på design, bruk av bildeforklaringer og at installasjonen kan brukes av flere samtidig.

Abacus-matematikkområdet utvikles nå videre med design og prototyping av nye elementer som skal berike denne delen av utstillingen. Her arbeides det særlig med konkreter for praktisk matematikk.

Vitensenter Nordland har nå både erfaring og kompetanse innen kreativ design og fasiliteter for å produsere i ulike materialer. Vi har derfor en unik mulighet til å utvikle prototyper til utstillingen etter hvert som nye ideer kommer opp. Dette resulterer i små og store installasjoner som gir en dynamisk utvikling, krydrer utstillingen og gjør at besøkende stadig finner nye ting de kan teste ut.

Til slutt nevnes utstillingen om “Kysten” som er på konseptskisse-stadiet og klart for oppstart i løpet av 2024 om det kommer ekstern finansiering.

I 2023 hadde Vitensenter Nordland et produktivt år med et **samlet besøkstall på 30 359**. Av disse var 13 856 fritidsbesøkende, som fikk oppleve senterets interaktive utstillinger og aktiviteter. Videre nådde senteret 12 435 elever og lærere gjennom skolerettede programmer, og bidro til å styrke kunnskap og interesse for naturvitenskap og teknologi blant unge.

I tillegg besøkte **4 068 gjester** senteret for kurs og konferanser, hvor de benyttet møterom og deltok i teambuilding-aktiviteter, samtidig som de fikk oppleve utstillingen. Denne variasjonen i besøkstyper understreker senterets betydning som lærings- og møteplass i regionen.

Nettsiden www.vitenord.no registrerte **37 150 sidevisninger på hovedsiden**. Nettsiden nådde totalt **12 493 unike brukere**, noe som viser en sterk interesse for senterets tilbud.

Vitensenter Nordland sin nettside hadde i gjennomsnitt 50 besøkende per dag. Dette tallet understreker det jevne og stabile engasjementet blant publikum for å utforske og lære om senterets aktiviteter og tilbud.

4 068

Bedriftsbesøk

Gjennom 2023 er det sendt ut månedlig nyhetsbrev til **over** 700 abonnementer med god respons på åpning av brevet og klikk inn videre til å lese mer på nettsiden.

Det er annonsert hos Meta gjennom Facebook/Instagram, Google Adwords, og Amedia gjennom Vise, Visit Helgeland sine kanaler. All annonsering er gjort digitalt. Anslått betalt rekkevidde hos Meta var i 2023: 108 436 personer. Betalt rekkevidde hos Google Adwords var på 42 844 med 2 956 interaksjoner.

Det er sendt ut pressemeldinger og pressen har vært invitert til aktuelle nyheter fra oss. Pressedekning, med nyheter ut gjennom NRK Nordland, Rana Blad og Rana No, har vært god.

Vitensenter Nordland har vært aktive i sosiale medier gjennom 2023 og en organisk (ikke-betalt) rekkevidde hos Meta på: 38 623.

Markedsarbeidet styrkes gjennom månedlige treff og samarbeid med de andre vitensentrene. Markedsnettverket hadde også en felles samling i Sarpsborg hos vitensenteret Inspiria. Samarbeidet med Equinor og deres markedsføringsselskap TRY, ga vitensentrene ekstra synlighet gjennom deres kampanjer.

I samarbeid med de andre 12 vitensentrene ble det gjennomført en kampanje via Schibsted for å øke kjennskap til Vitensentrene. Kampanjen førte til 665 698 visninger på front i de digitale avisene i de store byene i Norge.

Arrangementer gjennomført hos Vitensenter Nordland i løpet av 2023:

- Barnas Vinterlys i samarbeid med Nordland Teater.
- Vinterferie med Vinterviten.
- Skaperfestival i samarbeid med Rana Makerspace.
- Sommerferie med sommerprogram.
- Forskerfabrikkens sommerskole.
- Barnas Ingeniørdag 21. Oktober.
- Høstferie.
- Forskningsdagene: Nysgjerrigper-arrangement og Innovasjonscamp.
- Bursdager (Aktivitetsbursdager og vanlige Vitenbursdager).
- VitenKamp (Teambuilding).
- Aktiviteter hver helg (Aktivitetsprogram hver helg med egne temaer for hver måned).
- Vitenshow.
- First Lego League.
- Super:bit.
- Escaperoom.
- Hjertegod kulturfestival

Skole og barnehage

I 2023 har Vitensenter Nordland gitt formidlingstilbud til 10 927 elever og 1508 lærere. Av dette er en betydelig andel gjennom oppsøkende virksomhet.

Dette markerer en viktig milepæl i vitensenterets engasjement for å spre kunnskap og interesse for vitenskap og teknologi i hele Nordland fylke.

Formidlerne ved Vitensenter Nordland har vært med å utvikle og videreført flere nasjonale og regionale prosjekter som blant annet inkluderer Super:bit, Kodekraft, Lydlab, First Lego League, Barentstour, Forskerfabrikken, Skole og Arbeidsliv, Newton, Sommerskole Forskningsdager og Girl Tech Fest.

Vi startet året med å holde lærerkurs i Super:bit på 10 skoler i Narvik kommune, og har deretter holdt lærerkurs i flere kommuner gjennom året.

Mange av oppleggene på Vitensenteret gis i samarbeid med Rana og Hemnes kommune. Vi er særlig stolte av opplegget "Sørsamisk stjernehimmel" som er utviklet hos oss, og i samarbeid med det sørsamiske miljøet i kommunen som en del av Den Kulturelle skolesekken. Tilbudet gis til alle 1. klassinger i Rana.

Vitensenteret har også utviklet og implementert nye, spennende formidlingsopplegg som «Tannkremmysteriet», «Utforskning i grotta», «Karbonfangst», «Problemløsning i matematikk», «Mikroplast» og «Sirkulasjonssystemet». Vi utviklet også opplegg tilpasset forespørsler fra flere skoler og kommuner, deriblant Energidag for 5. trinn i Sørfold kommune.

26

Barnehager

366

Skoleklasser

2023 ble det store First Lego League året for Vitensenter Nordland. I samarbeid med Nord universitet avviklet vi vår største FLL turnering på Helgeland med over 30 påmeldte lag. I tillegg var Vitensenter Nordland medarrangør for Skandinavisk finale som ble lagt til Mo i Rana. Totalt deltok 46 lag fra Norge, Sverige og Åland.

Finalen ble avholdt i nye Max Arena Gruben der det var aktivitetsdag for alle 600 deltagerne på fredag, og finale lørdag med til sammen 1000 deltagere, lagledere og publikum. Vitensenter Nordland deltok med prosjektledelse, som dommere, med vitenshow og som frivillige.

Vitensenter Nordland skal fortsette å være en drivkraft for vitenskapelig nysgjerrighet og kompetanseheving i regionen, og ser frem til å inspirere og motivere både elever og lærere også i 2024!

12 405

Elever og lærere

381

Formidlingsopplegg

Visjon

Lekende læring og opplevelser for et attraktivt Nordland

Tema

Nordlands naturressurser, naturvitenskap, teknologi og bærekraft

Formål

Stimulere realfagsglede, rekruttering og verdiskaping

Verdier

Leken, innovativ og inkluderende

Faste ansatte i 100% stilling:

Geir Bjørkøy - Daglig leder
Georg Enga - Markedssjef
Elisabeth Møllevik Skjæran - Utstillingsansvarlig
Helene Klæbo Møllersen - Formidlingsleder
Laila Iren Jakobsen - Formidler
Jørgen Eivik Pedersen - Formidler
Kristoffer Flatås - Formidler
Espen Bjørnbak - Tekniker
Thea Meidell Aasheim - Arrangement- og vitenvert-kordinator
Edle Melting Fjær - Arrangement kordinator i 50 %
Monika Røvassmo er lærling innen medie- og grafikerfaget

Vi har 7 vitenverter i faste deltidstillinger (20% stilling). De nåværende vitenvertene er: Luna Aanonli, Emil Abel Paulsen, Helene Langfjell, Johanne Moxnes Horn, Ida Fjelldal, Leanne Fagerdal og Mia Haugnes-Møllersen. Vitenvertene arbeider i helger og ferier samt åpner senteret for arrangementer på kveldstid. I tillegg er to personer knyttet til VN som tilkallingsvikarer.

Styret for Vitensenter Nordland AS har i 2023 bestått av følgende personer:

Styreleder: Torbjørn Aag
Styremedlem: Eva Monica Hestvik
Styremedlem: Morten Edvardsen
Styremedlem: Lillian Nærem
Styremedlem: Kristin Gullesen
Styremedlem: Thomas Andreassen
Varamedlem: Therese Einmo Jürgensen
Varamedlem: Roger Lund

Styret har gjennomført fire styremøter i løpet av 2023.

Drift og utvikling

Regnskapet for 2023 viser en samlet omsetning på kr. 18 842 151,- og et årsresultat på kr. – 453 238,-. Overforbruket kommer fra offensive valg om å utvikle utstillingen med en kombinasjon av ekstern finansiering og bruk av egenfinansiering.

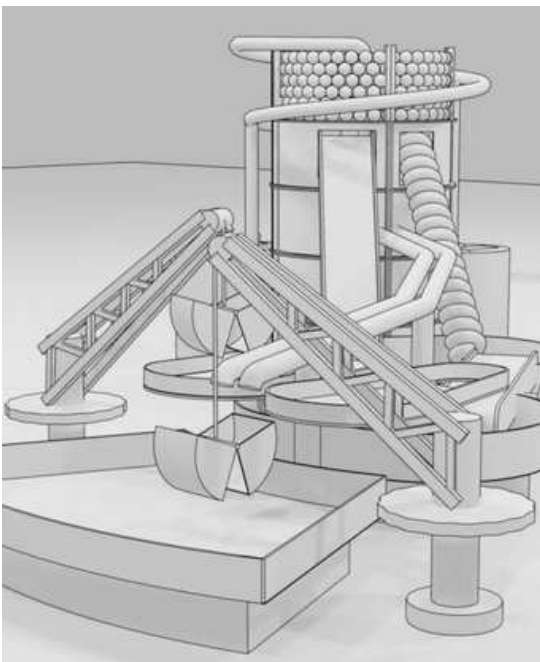
Selskapets total kapital pr 31.12.23 var kr. 4 435 633,-. Egenkapital er på kr. 3 590 901,-. Den finansielle stillingen er tilfredsstillende.

Omsetningen er sikret gjennom offentlig-privat samarbeid. De offentlige aktørene er Forskningsrådet sitt Viten-program, Rana kommune og Hemnes kommune samt løpende samarbeidsavtaler med Nord universitet og Naturfag-senteret ved Universitetet i Oslo.

De private samarbeidspartnere for 2023 er Equinor ASA, Selsøyvik Havbruk, Rana Gruber, Celsa Armeringsstål, Grotnes Stål, Sparebankstiftelsen Helgeland og Gavestiftelsen Sparebank1 Helgeland. I tillegg har en lang rekke private bedrifter og organisasjoner bidratt med støtte til sommerskolene og enkeltarrangementer. Billettinntektene utgjør rundt 10% av omsetningen.

Etter styret og daglig leders oppfatning, gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om driften og om stillingen ved årsskiftet. Det er ikke etter regnskapsårets utgang inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning ved bedømmelse av regnskapet.

Styret og daglig leder mener det er riktig å legge forutsetningen om fortsatt drift av selskapet til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

Partnere

Samarbeid med næringslivet.

Alle arbeidsplasser vil i årene som kommer påvirkes av omfattende teknologiske fremskritt. Også vi i Nordland må følge utviklingen og ta i bruk nye muligheter for et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv. Privat og offentlig sektor er avhengig av tilgang på kompetent arbeidskraft. Våre ungdommer skal finne gode veier til arbeidslivet og nye arbeidstager skal rekrutteres til en spennende region med gode lokalsamfunn, grønn industri og bærekraftig matproduksjon. Vitensenter Nordland supplerer og forsterker skolen og har en nøkkelrolle i kommunikasjonen mellom arbeidslivet og ungdommen. Store og små bedrifter inviteres til faglig og økonomisk samarbeid for å stimulere barn og unges motivasjon og tanker om et godt og spennende liv i Nordland.

Viteninvestor

Engangsbetøp: Fra 600 000 for del-finansiering av ny installasjon eller oppsøkende formidling.

Målgruppe: Passer for større bedrifter som ønsker å ta et regionalt ansvar i vitensentrenes nasjonale satsing innen naturvitenskap, teknologi og matematikk. Dette er en mulighet for et langsiktig faglig og økonomisk samarbeid med et betydelig tilbud til samfunnet og til realfagsatsningen.

Dette kan være støtte til innkjøp av fysiske installasjoner til Vitensenterets utstilling innenfor et aktuelt tema eller til å støtte utvikling, pilotering og realisering av nye formidlingsopplegg rettet mot skolen.

Online synlighet: Logoeksponering på Vitensenterets hovednettside og samarbeidspartnersiden.

Presse og sosiale medier ved inngåelse av avtale.

Fysisk synlighet: Logo ved hovedinngangen til Vitensenteret i tre år etter oppstart.

Innovasjonsmester (Gull):

Avtalevarighet: 3 år med årlig bidrag på 200 000 kr eller mer.

Målgruppe: Passer for større bedrifter som ønsker å ta et regionalt ansvar i vitensentrenes nasjonale satsing innen naturvitenskap, teknologi og matematikk.

Avtalen vil øke innsatsen rettet mot innovasjon og realfag og gi en positiv innvirkning på skolene og samfunnet. Utvikling og implementering av realfagsrelaterte initiativer arbeides frem i et samarbeide mellom vitensenteret og partneren.

Bidrag til fellesskapet: Støtter utdeling av inngangsbilletter til Vitensenteret, som deretter deles ut som gaver gjennom frivillige organisasjoner.

Aktiv deltakelse: Invitasjon til å delta på ulike arrangementer som arrangeres av Vitensenteret.

Eksklusiv tilgang: Tilgang til lokalene på Vitensenteret for eget selskap, inkludert muligheter for teambuilding, workshops og møterom.

Online synlighet: Logoeksponering på Vitensenterets hovednettside og samarbeidspartnersiden.

Presse og sosiale medier ved inngåelse av avtale.

Fysisk synlighet: Logo ved hovedinngangen til Vitensenteret i avtaleperioden.

Vitenskapspionér (Sølv):

Årlig bidrag: 100 000 kr - 200 000 kr.

Målgruppe: Egnert for bedrifter som ønsker økt synlighet og engasjement gjennom utstillings- og formidlingsaktiviteter. Dette bidrar til realiseringen av nye mindre installasjoner på Vitensenteret og/eller pilotering av formidlingsopplegg.

Bidrag til fellesskapet: Støtter utdeling av inngangsbilletter til Vitensenteret, som deretter deles ut som gaver gjennom frivillige organisasjoner.

Online synlighet: Logoeksponering på Vitensenterets samarbeidspartnerside.

Realfagsentusiast (Bronse):

Årlig bidrag: 10 000 kr - 100 000 kr.

Målgruppe: Passende for mindre bedrifter eller privatpersoner som ønsker å støtte realfagsutdanning og Vitensenterets formidlingsarbeid.

Støtter realiseringen av sommerskolen og får synlighet gjennom en dedikert avtale her.

Online synlighet: Logoeksponering på Vitensenterets samarbeidspartnerside.

Eiere

90 70 62 00

post@vitensenternordland.no

www.vitensenternordland.no

VARDE
EXPERIENCE QUALITY

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Aag, Torbjørn

Styreleder

Serienummer: no_bankid:9578-5993-4-2727765

IP: 77.110.xxx.xxx

2024-05-14 09:16:05 UTC

Bjørkøy, Geir

Daglig leder

Serienummer: no_bankid:9578-5999-4-2158714

IP: 79.161.xxx.xxx

2024-05-14 09:23:43 UTC

Edvardsen, Morten Einar

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5993-4-3746196

IP: 46.9.xxx.xxx

2024-05-14 12:14:32 UTC

Nærem, Lillian

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5998-4-873884

IP: 104.28.xxx.xxx

2024-05-14 13:31:38 UTC

Hestvik, Eva Monica

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5997-4-441817

IP: 77.16.xxx.xxx

2024-05-14 14:46:37 UTC

Andreassen, Thomas

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5994-4-480570

IP: 89.162.xxx.xxx

2024-05-17 11:17:48 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 6D8ML-53IG0-20GNQ-ZEVWU-EHSYS-UJ3GE

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Gullesen, Kristin Olsen

Styremedlem

Serienummer: no_bankid:9578-5997-4-711931

IP: 77.16.xxx.xxx

2024-05-17 12:02:21 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>